

SLUŽBY ZAMĚSTNANOSTI A PRÁCE S NEZAMĚSTNANÝMI

Téma:

Veřejné služby zaměstnanosti

FSS MU Brno, 2006

Struktura tématu

1. Veřejné služby zaměstnanosti, jejich význam a funkce

(Zprostředkování zaměstnání - Řízení a realizace programů AP TP -
Administrace a výplata dávek v nezaměstnanosti)

2. Veřejné služby zaměstnanosti v ČR – institucionální uspořádání, personální zabezpečení

(Vzdělanostní struktura zaměstnanců, kapacita k plnění úkolů PES)

3. Současné trendy ve vývoji veřejných služeb zaměstnanosti v zemích EU

(Kontraktování - Vouchery)

AD1. Veřejné služby zaměstnanosti (PES), jejich význam a funkce

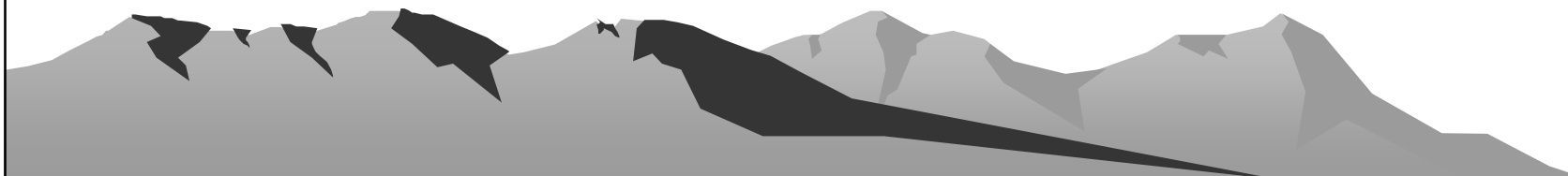
= veřejné instituce zabývající se
konkrétními problémy TP

= administrativní systémy zabezpečující
realizaci politických cílů v oblasti TP

Co ovlivňuje úspěšnou realizaci programů politiky TP prováděnou PES?

- situace na regionálním/lokálním trhu práce
- vnější společensko ekonomické a politické podmínky
- vnitřní institucionální podmínky veřejných programů na trhu práce

Funkce PES v evropských systémech politiky TP

1. Zprostředkování zaměstnání
2. Řízení a realizace programů AP TP
3. Administrace a výplata dávek
v nezaměstnanosti

- ad1) Zprostředkování zaměstnání

Využívané metody/postupy ke zprostředkování zaměstnání

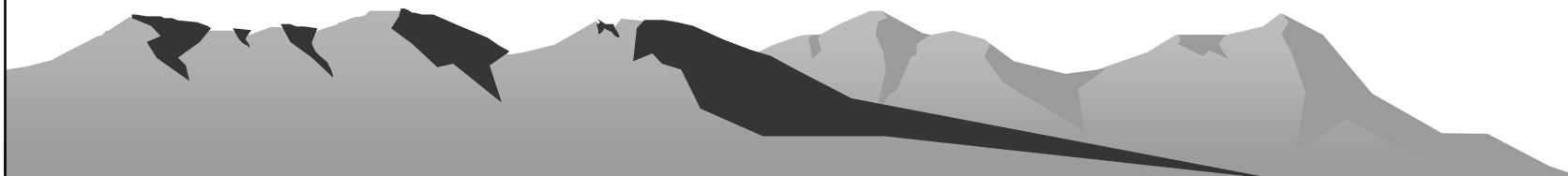
- Registrace volných pracovních míst a spolupráce se zaměstnavateli
- Poskytování informací o možnostech získání zaměstnání pro zájemce o zaměstnání
- Sledování a hodnocení ukazatelů výkonu v rámci zprostředkování

Registrace VPM a spolupráce se zaměstnavateli

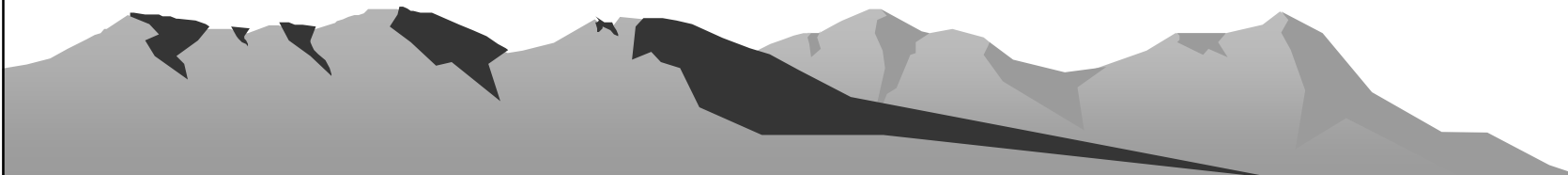
1. Povinné hlášení VPM (*Švédsko, Norsko, Belgie*)
2. Nepovinné hlášení VPM (*Rakousko, Německo, Irsko, Portugalsko*)

Monitoring zaměstnavatelů

Metody poskytování informací a poradenství pro uchazeče a zájemce o zaměstnání

1. Matching
2. Individuální poradenství – individuální akční plány, samoobslužné poradenství
3. Skupinové poradenství – kolektivní semináře, job kluby, centra profesní rehabilitace

- ad2) Řízení a realizace programů AP TP

Klasifikace programů dle OECD:

- Veřejné služby zaměstnanosti
- Opatření pro handicapované
- Opatření pro mládež
- Programy na podporu nových pracovních míst
- Výcvik a vzdělávání

T a b u l k a Nezaměstnanost a opatření aktivní politiky na pracovním trhu ve vybraných zemích v roce 2004

míra nezaměstnanosti v r. 2004	ČR	(8.3)	Fin.	(8.9)	Něm.	(9.5)	Itálie	(8.0)	Port.	(6.7)
výdaje a účastníci	V	Ú	V	Ú	V	Ú	V	Ú	V	Ú
Veřejné služby zaměstnanosti (zprostředkování, dávky)	0.12		0.16		0.28				0.13	
Pracovní výcvik-rekvalifikace	0.02	0.86	0.36	4.96	0.40	4.58	0.22		0.29	1.24
Náborové a zaměstnanecké pobídky	-	-	0.19	1.80	0.11	1.46	0.36		0.16	n.ú.
Integrace zdrav. znevýhodněných	0.01	0.03	0.10	1.06	0.15	0.40	0.01		0.06	0.25
Přímá tvorba míst	0.08	0.92	0.09	0.98	0.12	0.70	0.03		0.04	0.65
Podpora sebezaměstnávání	0.01	0.06	0.01	0.15	0.08	0.40	0.05			0.03
Aktivní opatření celkem	0.23		1.05		1.14				0.67	
Aktivní opatření bez zprostř. a admin. dávek	0.11	1.87	0.91	8.94	0.86	7.54	0.65	n.ú.	0.54	(1.17)
Podpora příjmu mimo zaměstnání	0.27	9.11	1.07	12.44	2.28	21.10	0.51	n.ú.	1.11	n.ú.

Vysvětlivky:

V závorce vedle názvu země uvedena míra nezaměstnanosti za rok 2004. V - výdaje jako procento HDP. Ú - účastníci (inflow) za období jednoho roku
Údaje o APZ za Finsko, Německo, Itálii, Portugalsko - rok 2003, ČR - rok 2004

Pramen : OECD Employment Outlook 2005, upraveno

T a b u l k a Struktura výdajů na jednotlivá opatření aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2002 ve vybraných zemích

Země	Služby zaměstnanosti		Pracovní výcviky		Opatření pro mladé		Tvorba pracovních míst		Opatření pro zdrav. postižené	
	výdaje	%	výdaje	%	výdaje	%	výdaje	%	výdaje	%
Rakousko	0,14	26,4	0,21	39,6	0,02	3,8	0,10	18,9	0,06	11,3
Belgie	0,21	16,8	0,30	24,0	0,01	0,8	0,60	48,0	0,13	10,4
Německo	0,23	19,5	0,32	27,1	0,10	8,5	0,22	18,6	0,30	25,4
Dánsko ¹	0,12	7,6	0,86	54,4	0,10	6,3	0,17	10,8	0,34	21,5
Řecko ²	0,06	13,0	0,21	45,7	0,10	21,7	0,08	17,4	0,01	2,2
Španělsko	0,09	10,3	0,22	25,3	0,06	6,9	0,45	51,7	0,03	3,4
Finsko	0,12	11,9	0,30	29,7	0,17	16,8	0,33	32,7	0,08	7,9
Francie	0,18	14,4	0,23	18,4	0,40	32,0	0,35	28,0	0,09	7,2
Irsko ³	0,24	21,1	0,15	13,2	0,18	15,8	0,53	46,5	0,03	2,6
Itálie	-	-	0,05	8,8	0,20	35,1	0,32	56,1	-	-
Nizozemí	0,28	15,1	0,60	32,4	0,04	2,2	0,33	17,8	0,59	31,9
Portugalsko ¹	0,11	18,0	0,15	24,6	0,22	36,1	0,09	14,8	0,04	6,6
Švédsko	0,37	26,4	0,29	20,7	0,02	1,4	0,21	15,0	0,50	35,7
V. Británie ⁴	0,17	45,9	0,02	5,4	0,13	35,1	0,03	8,1	0,02	5,4
Švýcarsko	0,11	20,8	0,13	24,5	0,01	1,9	0,13	24,5	0,15	28,3
Norsko	0,13	13,4	0,05	5,2	0,01	1,0	0,01	1,0	0,67	69,1
Česká rep.	0,07	38,9	0,02	11,1	0,02	11,1	0,06	33,3	0,01	5,6
Slovensko	0,15	32,6	0,04	8,7	0,01	2,2	0,21	45,7	0,04	8,7
Maďarsko	0,12	23,1	0,06	11,5	-	-	0,34	65,4	-	-
Polsko	-	-	0,01	-	0,07	-	0,03	-	-	-

¹ = údaje za rok 2000 - ² = údaje za rok 1998 - ³ = údaje za rok 2001 - ⁴ = údaje za období 2002-2003 - výdaje = výdaje na konkrétní opatření APZ jako % HDP- % = podíl výdajů na konkrétní opatření APZ z celkové výše výdajů na všechna opatření APZ.
Zdroj: OECD Employment Outlook 2004. Statistical Annex.

Hodnocení úspěšnosti programů APZ jako základní kritérium naplňování cílů PES

Hodnocení měří nejčastěji:

- Dopad účasti v programech na výsledek vyjádřený zaměstnáním účastníka a jeho výdělkem
- Čistý účinek programů, které mají výslovný cíl zvýšit počet pracovních míst (efekt mrtvé váhy, vytlačení, substituce)

- ad3) Administrace a výplata dávek

Základní prvky nastavení systémů kompenzace příjmů v nezaměstnanosti a jejich podoba v ČR

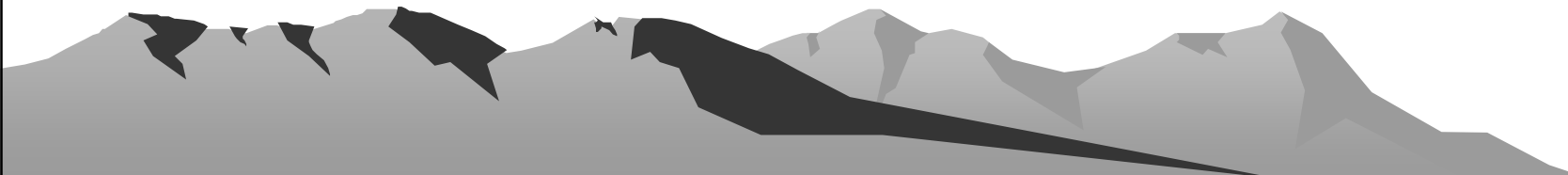
	Parametr	Charakteristika	Podoba v ČR
Podmínky vedoucí k získání nároku na dávku v nezaměstnanosti	Účast na pojištění	Přiznání dávky je podmíněno určitou dobou dřívějšího zaměstnání (jde tedy o dobu, po kterou musí být uchazeč zaměstnán před ztrátou zaměstnání)	12 měsíců v posledních 3 letech (to platí od 1.10.2004 podle nového Zákona o zaměstnanosti i u absolventů škol) a 6 měsíců od předchozí nezaměstnanosti
	Podmínky vzniku nároku	Nezaviněnost ztráty zaměstnání	Zvažuje se, zda uchazeč nedostal výpověď ze zaměstnání či s ním nebyl zrušen pracovní poměr pro porušení pracovní kázně, nebo zda nešlo o opakované rozvázání pracovního poměru z vlastního rozhodnutí uchazeče v posledních 3 měsících před registrací na ÚP
	Podmínky udržení nároku	Spolupráce s úřadem práce, přijetí vhodného zaměstnání (event. programu APZ)	Je nutná pravidelná spolupráce s pracovníky ÚP, uchazeč musí přijmout vhodné pracovní místo (přihlíží se ale ke zdravotnímu stavu, péči o děti a rodinným poměrům, případně ke kvalifikaci uchazeče)
	Ztráta nároku	Zda dochází k dočasné nebo trvalé ztrátě nároku na získání dávky v případě odmítnutí zaměstnání (event. programu APZ) nebo při porušení spolupráce s ÚP (buď jednorázovému nebo opakovanému)	Při odmítnutí zaměstnání (programu APZ) nebo při porušení spolupráce s ÚP může být uchazeč vyloučen na 3 měsíce z evidence nezaměstnaných (ztrácí nárok na podporu v nezaměstnanosti)
	Zajištění po vypršení nároku	Pomoc v nezaměstnanosti, státní sociální pomoc	Po vypršení nároku přechází uchazeč na tzv. sociální pomoc, kde jsou mu vypláceny dávky do výše životního minima (testování majetku)

Základní prvky nastavení systémů kompenzace příjmů v nezaměstnanosti a jejich podoba v ČR

	Parametr	Charakteristika	Podoba v ČR
Vlastní podmínky poskytování dávky v nezaměstnanosti	Čekací období	Období před první výplatou dávky v nezaměstnanosti (v tomto období se čeká, zda si uchazeč nenajde zaměstnání sám)	7 dní
	Výše dávky	Výše dávky v relaci k předchozí mzdě uchazeče (tzv. poměr náhrady), určení minimální a maximální výše dávky	Běžně: 50 % průměrné čisté mzdy (1.-3. měsíc) 45 % průměrné čisté mzdy (4.-6. měsíc) 60 % průměrné čisté mzdy (po dobu rekvalifikace) Maximum – 2,5 násobek ŽM Minimum – není dána hranice
	Doba trvání nároku	Doba výplaty dávky v nezaměstnanosti	Běžně: 6 měsíců Osoby 50-55 let (s minimální dobou účasti na pojištění 25 let): 9 měsíců Osoby nad 55 let (s minimální dobou účasti na pojištění 30 let): 12 měsíců

System organizování výplaty dávek v nezaměstnanosti v rámci PES

- Dávky v nezaměstnanosti se poskytují a administrují na úřadech práce (*Německo, Rakousko*)
- Výplata dávek je institucionálně oddělená od PES (*Švédsko, Dánsko, Finsko, Irsko, Portugalsko, Řecko, Belgie, Nizozemí*)

AD2. PES v ČR

Správa služeb zaměstnanosti (MPSV)

77 regionálních úřadů práce

T a b u l k a Poměr mezi počtem nezaměstnaných na zaměstnance úřadů práce v přímém kontaktu s nimi v kandidátských zemích EU* v roce 2002

CR	BUL	CYP	EST	HUN	LAT	LIT	MAL	POL	ROM	SR	SLO	EU15
236	214	203	228	286	300	360	n.a.	n.a.	182	100	118	212

* *BUL= Bulharsko, CYP= Kypr, CR= Česká republika, EST= Estonsko, HUN= Maďarsko, LAT= Lotyšsko, LIT= Litva, MAL= Malta, POL= Polsko, ROM= Rumunsko, SR= Slovenská republika, SLO= Chorvatsko, EU15= Evropská unie*
Pramen: Communication from the commission (2003)

T a b u l k a Pracovníci UP podle pohlaví ve vybraných zemích Evropy v %

	ČR	Německo	Velká Británie
Ženy	79,4	66,9	61,3
Muži	20,6	33,1	38,7
Celkem (N)	5 067	86 815	32 280

Prameny: MPSV k 30.9.2003, Annual Report 2001 JobCenter-ERO, Bundesanstalt fuer Arbeit Bericht 2002

T a b u l k a Pracovníci UP v ČR podle nejvyššího dosaženého stupně vzdělání

	N	%
Základní vzdělání	115	2,3
Střední vzdělání bez M	188	3,7
Střední vzdělání s M.	3618	71,4
Vyšší vzdělání (DiS)	140	2,8
Vysokoškolské vzdělání	1006	19,9
Celkem	5067	100,0

Pramen: MPSV k 30.9. 2003

AD3. Současné trendy ve vývoji PES V EU

Snaha zavádět a rozšiřovat tržní mechanismus do nabídky služeb souvisejících se zaměstnaností

- Kontrahování služeb
- „Vouchers“
- Role soukromých zprostředkovatelen práce

